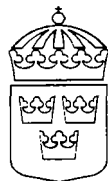

Arbetsmarknadsutskottets betänkande 1989/90:AU18

Anslag till utvecklingsfrågor och statlig
personalpolitik.

1989/90
AU18

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens anslagsförslag i årets budgetproposition, bilaga 15, som rör vissa utvecklingsfrågor och statlig personalpolitik. Det gäller bl.a. anslagen till statens arbetsgivarverk, statens institut för personalutveckling (SIPU), statens löne- och pensionsverk och förnyelsefonderna på det statliga området. Utskottet tillstyrker vidare att SIPU får rätt att balansera överskott mellan olika budgetår till en viss nivå av uppdragsintäkterna och att löne- och pensionsverket får ta ut avgifter för pensionsadministrationen av anställningsmyndigheterna. Utskottet lämnar utan erinran det som anförs i propositionen om förnyelsefonderna och om handlägningsrutinerna i statens trygghetsnämnd. Slutligen tillstyrker utskottet ett förslag till ändring i lagen om riksrevisionsverkets granskning av statliga aktiebolag och stiftelser av innebörd att verket får granska trygghetsstiftelsens verksamhet.

Utskottet

1. Statens institut för personalutveckling (SIPU)

Under punkt B 8. (s. 23–24) föreslås att SIPU ges rätt att balansera överskott mellan olika budgetår.

SIPU är central servicemyndighet för kompetensutveckling inom statsverksamheten. Institutet får inom sitt verksamhetsområde biträda andra offentliga eller privata organ.

Enligt föredragande statsrådets mening är det angeläget att SIPU ges viss möjlighet att *balansera* eventuellt *överskott* från ett budgetår till ett annat. Det är också angeläget att SIPU kan använda överskottsmedel för utvecklingsarbete och för viss risktagning. En sådan ordning skapar bättre konkurrensneutralitet. Därför föreslås i propositionen att SIPU ges rätt att utan regeringens medgivande i varje enskilt fall balansera eventuella överskott mellan budgetåren som svarar emot högst 10 % av uppdragsintäkterna.

Utskottet har ingen erinran mot förslaget och återkommer i det följande till frågan om medel för verksamheten.

2. De statliga förnyelsefonderna

1989/90:AU 18

Under punkt B 10. (s. 25–28) hemställs att riksdagen bereds tillfälle att ta del av vad som anförts om de *statliga förnyelsefonderna*.

Genom avtal den 5 juni 1985 enades *statens arbetsgivarverk* och de statsanställdas huvudorganisationer om förnyelsefonder på det statligt reglerade området. I enlighet med avtalet har parterna hemställt hos regeringen om avsättning på statsbudgeten för budgetåren 1985/86–1988/89. Avsättning har skett med resp. 50, 100, 100 och 150 milj. kr. För innevarande budgetår avsattes inga ytterligare medel för verksamheten.

Nämnden för *statliga förnyelsefonder* har inrättats för beslut om fördelning av fondmedel m.m. Fram till den 1 november 1989 har nämnden tagit emot och avgjort ca 400 ansökningar på sammanlagt 720 milj. kr. Totalt 180 myndigheter har erhållit sammanlagt 150 milj. kr. i projektstöd. Projekten har varierande inriktning och uppläggning. Decentralisering och delegering är ett vanligt inslag. De ansökningar som avslagits avser till största delen bidrag till reguljär personalutbildning. Nämnden tar också själv initiativ till förnyelseprojekt. Information om projekten sker på olika sätt, bl.a. genom nyhetsbrev och en projektkatalog. Nämnden har börjat förmedla det kunnande som växer fram i projekten. Allteftersom fler fondstödda projekt genomförs kommer förmedlingen av erfarenheter att få ännu större betydelse.

I 1989 års ramavtal om löner för statstjänstemän m.fl. (RALS 1989–90) enades parterna om att på nytt avsätta medel för nämndens verksamhet samt att anpassa denna med hänsyn till verksamheten vid den nya trygghetsstiftelsen (se avsnitt 4). Enligt det nya avtalet är syftet med förnyelsefonderna i korthet att stimulera och stödja utvecklingen av verksamheten inom myndigheterna genom att utveckla personalens arbetsbetingelser. Parterna kom slutligt överens om att permanenta fonderna.

Utskottet återkommer i det följande till frågan om medel för verksamheten.

3. Statens löne- och pensionsverk (SPV)

Under punkt C 1. (s. 29–32) hemställs att riksdagen godkänner att avgifter för pensionsadministration tas ut av anställningsmyndigheterna och andra arbetsgivare vars anställda har statligt reglerade pensionsvillkor.

SPV är central förvaltningsmyndighet för bl.a. ärenden som rör den statliga personalpensioneringen och därmed sammanhängande frågor. Myndigheten deltar i försöket med treåriga budgetramar.

Verksamheten är i dag till mer än hälften finansierad med avgifter. Regeringen gav SPV i uppdrag att redovisa möjligheterna att finansiera hela verksamheten med avgifter. I en särskild rapport anför SPV flera motiv varför en övergång till fullständig avgiftsfinansiering är önskvärd både ur regeringens och myndigheternas perspektiv. Verket är till stor del serviceorgan till den övriga statsförvaltningen medan den egentliga myndighetsutövningen blir allt mindre. En enhetlig finansiering via

avgifter ökar enligt det föredragande statsrådet kostnadsmedvetenheten såväl hos myndigheten som hos dess kunder. En avgiftsfinansiering bör vidare leda till en förenkling av verkets avgiftsuttag och till en bättre koppling mellan pris och kvalitet samt därtill göra det lättare att anpassa resurserna till efterfrågan och volym. Vidare ökar möjligheterna att finansiera utvecklingsprojekt med en enhetlig finansiering om avgifterna beräknas så att även utvecklingskostnaderna täcks. Mot denna bakgrund föreslås i propositionen att hela SPV:s verksamhet skall bli avgiftsfinansierad.

Utskottet tillstyrker förslaget och återkommer i det följande till frågan om anslag för verksamheten.

4. Trygghetsåtgärder för statsanställda m.fl.

Under avsnitt C5. *Trygghetsåtgärder för statsanställda m.fl.* (s. 45–49) hemställs att riksdagen antar ett lagförslag av innebörd att riksrevisionsverket ges rätt att granska verksamheten i den nya *trygghetsstiftelsen*, som åläggs uppgiftsskyldighet gentemot verket.

I RALS 1989–90 ingår ett nytt trygghetsavtal som skall börja gälla från och med den 1 april 1990. Målet för avtalet är att så långt som möjligt skapa förutsättningar för att ingen anställd skall bli arbetslös till följd av arbetsbrist eller till följd av att han i samband med omlokalisering eller motsvarande väljer att inte följa med till den nya orten. För centrala trygghetsåtgärder inrättar staten och de statsanställdas huvudorganisationer en gemensam stiftelse. Dess styrelse skall bestå av sex ledamöter varav staten utser tre, bland dem ordföranden, och vardera huvudorganisation en ledamot. En arbetsgivare kan få stöd från stiftelsen om han anser att någon form av utbildnings- eller annan utvecklingsåtgärd kan bereda uppsägningshotade ny anställning. Stiftelsen bistår enskilda arbetstagare, som har sagts upp på grund av arbetsbrist, i alla frågor som rör möjligheter till ny anställning. Stiftelsen skall inom relativt vida ramar kunna ersätta olika kostnader som uppkommer och skall vidare besluta om vissa förmåner till arbetstagare. Kostnaderna skall finansieras genom att avsättning görs med belopp som parterna enas om i varje avtalsrörelse.

Enligt föredragande statsrådets uppfattning bör trygghetsstiftelsen av samma skäl som stiftelsen Statshälsan granskas av riksrevisionsverket. Förslaget förutsätter en ändring i lagen (1987:519) om riksrevisionsverkets granskning av statliga aktiebolag och stiftelser. Lagförslaget bifogas som bilaga 1.

Utskottet har ingen erinran mot förslaget och återkommer i det följande till frågan om anslag för verksamheten.

5. Administration av statens personskadeförsäkring

Under punkt c 15. (s. 55–57) hemställs att riksdagen bereds tillfälle att ta del av vad som anförts om handläggningsrutinerna i statens trygghetsnämnd.

Statens trygghetsnämnd prövar bl.a. frågor om ersättning för personskador till statsanställda m.fl. Nämndens närmare uppgifter och orga-

nisation m.m. framgår av förordningen (1988:65) med instruktion för nämnden. I anslutning till beslutet att utfärda instruktionen anmälde civilministern (Regeringens förordningsmotiv 1988:1) att frågan om ärendenas handläggning i nämnden borde redovisas för riksdagen när den nya ordningen tillämpats någon tid.

Enligt ett avtal 1987 mellan statens förhandlingsnämnd och Konsortiet för AMF-trygghetsförsäkring (AMF) betalas bidrag till AMF för administration av statens personskadeförsäkring m.m. Enligt vad som uppges i propositionen har staten enligt avtalet betalt ersättning till AMF med 5,3 milj. kr. för år 1988 och med 6,2 milj. kr. för 1989. I enlighet med avtalet ställer AMF den personal till förfogande som behövs för att nämnden skall kunna fullgöra de administrativa uppgifter som är förenade med regleringen av personskadefall. Personalen, som är anställd hos Folksam eller Skandia, förordnas av nämnden att bereda och föredra personskadeärenden där.

Enligt föredragande statsrådets bedömning har AMF:s medverkan inneburit att kvaliteten i handläggningen har höjts. Handläggningen är rationellt och praktiskt upplagd och handläggningstiderna har minskat. Enligt statsrådets mening tillgodoses de krav som de offentligrättsliga reglerna ställer. Han tillägger att det, om det behövs, kan bli aktuellt med utbildningsinsatser i detta hänseende för den privatanställda personal som tjänstgör vid trygghetsnämnden.

Utskottet har ingen erinran mot vad som anförs i propositionen i det nu berörda avsnittet och återkommer i det följande till frågan om medel för verksamheten.

6. Anslag

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslag under punkterna B 5., B 6., B 8. — B 11., C 1., C 4., C 5., C 9. — C 15.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *arbetsgivarverket*

att riksdagen till *Statens arbetsgivarverk* för budgetåret 1990/91 under trettonde huvudtiteln anvisar ett ramanslag på 48 588 000 kr.,

2. beträffande *arbetsmiljönämnden*

att riksdagen till *Statens arbetsmiljönämnd* för budgetåret 1990/91 under trettonde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag på 2 154 000 kr.,

3. beträffande *Statens institut för personalutveckling*

att riksdagen till *Statens institut för personalutveckling: Bidrag till myndighetsuppgifter* för budgetåret 1990/91 under trettonde huvudtiteln anvisar ett anslag på 14 000 000 kr.,

4. beträffande *balansering av överskott*

att riksdagen ger *Statens institut för personalutveckling* rätt att balansera överskott mellan olika budgetår till en nivå som svarar emot högst 10 % av uppdragsintäkterna,

5. beträffande *Statens institut för personalutveckling*
att riksdagen till *Statens institut för personalutveckling: Uppdrags-
verksamhet* för budgetåret 1990/91 under trettonde huvudtiteln
anvisar ett förslagsanslag på 1 000 kr.,

6. beträffande *förnyelsefonder*
att riksdagen lägger till handlingarna vad som anförs i proposi-
tion 1989/90:100 bil. 15 punkt B 10. om de statliga förnyelsefon-
derna,

7. beträffande *förnyelsefonder*
att riksdagen till *Bidrag till förnyelsefonder på det statligt reglera-
de området* för budgetåret 1990/91 under trettonde huvudtiteln
anvisar ett reservationsanslag på 50 000 000 kr.,

8. beträffande *kompetensutveckling*
att riksdagen till *Bidrag till kompetensutveckling på det statligt
reglerade området* för budgetåret 1990/91 under trettonde huvud-
titeln anvisar ett reservationsanslag på 300 000 000 kr.,

9. beträffande *löne- och pensionsverket*
att riksdagen till *Statens löne- och pensionsverk* för budgetåret
1990/91 under trettonde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag på
1 000 kr.,

10. beträffande *avgifter för pensionsadministration*
att riksdagen godkänner att avgifter för pensionsadministration
tas ut av anställningsmyndigheterna och andra arbetsgivare vars
anställda har statligt reglerade pensionsvillkor,

11. beträffande *lönekostnader vid omskolning m.m.*
att riksdagen till *Lönekostnader vid viss omskolning och omplace-
ring* för budgetåret 1990/91 under trettonde huvudtiteln anvisar
ett förslagsanslag på 1 000 kr.,

12. beträffande *trygghetsåtgärder*
att riksdagen till *Trygghetsåtgärder för statsanställda m.fl.* för
budgetåret 1990/91 under trettonde huvudtiteln anvisar ett reser-
vationsanslag på 300 000 000 kr.,

13. beträffande *trygghetsstiftelsen*
att riksdagen med bifall till proposition 1989/90:100 antar det till
propositionen i underbilaga 15:1 fogade förslaget till lag om
ändring i lagen (1987:519) om riksrevisionsverkets granskning av
statliga aktiebolag och stiftelser,

14. beträffande *vissa nämnder*
att riksdagen till *Kostnader för vissa nämnder m.m.* för budget-
året 1990/91 under trettonde huvudtiteln anvisar ett förslagsan-
slag på 1 125 000 kr.,

15. beträffande *statshälsan*
att riksdagen till *Bidrag till Statshälsan* för budgetåret 1990/91
under trettonde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag på
340 000 000 kr.,

16. beträffande *förslagsverksamhet*
att riksdagen till *Viss förslagsverksamhet m.m.* för budgetåret
1990/91 under trettonde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag på
1 000 kr.,

17. beträffande *skadeersättningar*
att riksdagen till *Vissa skadeersättningar m.m.* för budgetåret 1990/91 under trettonde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag på 1 000 kr.,
18. beträffande *kreditgaranti*
att riksdagen till *Statlig kreditgaranti för bostadsanskaffningslån* för budgetåret 1990/91 under trettonde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag på 30 000 kr.,
19. beträffande *arbetstagarkonsulter*
att riksdagen till *Externa arbetstagarkonsulter* för budgetåret 1990/91 under trettonde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag på 7 239 000 kr.,
20. beträffande *handläggningsrutiner i trygghetsnämnden*
att riksdagen lägger till handlingarna vad som anförs i proposition 1989/90:100, Bil. 15, punkt C 15. om handläggningsrutinerna i statens trygghetsnämnd,
21. beträffande *personskadeförsäkringen*
att riksdagen till *Administration av statens personskadeförsäkring m.m.* för budgetåret 1990/91 under trettonde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag på 6 200 000 kr.

Stockholm den 17 april 1990

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Lars Ulander

Närvarande: Lars Ulander (s), Elver Jonsson (fp), Kjell Nilsson (s), Sonja Rembo (m), Marianne Stålberg (s), Börje Hörnlund (c), Lahja Exner (s), Anders G Högmark (m), Gustav Persson (s), Bo Nilsson (s), Charlotte Branting (fp), Kersti Johansson (c), Karl-Erik Persson (vpk), Anna Horn af Rantzien (mp), Monica Öhman (s), Erik Holmkvist (m) och Yngve Wernersson (s).

Lagförslag

Lag om ändring i lagen (1987:519) om riksrevisionsverkets granskning av statliga aktiebolag och stiftelser

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1987:519) om riksrevisionsverkets granskning av statliga aktiebolag och stiftelser skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Riksrevisionsverket får granska den verksamhet som bedrivs i följande aktiebolag och stiftelser.

Stiftelsen Sveriges teknisk-vetenskapliga attachéverksamhet

Stiftelsen *Sveriges tekniska museum*

Svenska rikskonserter

Sveriges turistråd

Stiftelsen Sveriges teknisk-vetenskapliga attachéverksamhet

Stiftelsen *Tekniska museet*

Svenska rikskonserter

Sveriges turistråd

Trygghetsstiftelsen

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1990. Den tillämpas även på granskningen av sådan verksamhet i Trygghetsstiftelsen som har påbörjats dessförinnan.

¹ Senaste lydelse 1989:45.

